

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Okresního soudu
v Hodoníně

ke sp. zn. 3 T 43/2014

Obviněná právnická osoba L., s. r. o. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné právnické osoby L., s.r.o., IČ: ***, se sídlem ***,

d o v o l á n í

proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3.3.2016 sp. zn. 7 To 10/2016, a to proti té části rozhodnutí, kterým byl dle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu ohledně obviněné právnické osoby L., s. r. o., zrušen rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 24.11.2015 sp. zn. 3 T 43/2014, kterým byla obviněná právnická osoba uznána vinnou zločinem úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 písm. c) trestního zákoníku a byl jí uložen trest, a kterým odvolací soud dle § 259 odst. 3 písm. b) trestního řádu následně sám rozhodl tak, že obviněná právnická osoba L., s. r. o., se dle § 226 písm. c) trestního řádu zprošťuje obžaloby,

protože tímto rozsudkem Krajského soudu v Brně byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť rozhodnutí spočívá na jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

O d ů v o d n ě n í:

Dne 10.3.2014 byla u Okresního soudu v Hodoníně podána obžaloba na obviněného M. Š. a na obviněnou právnickou osobu L., s. r. o., IČ: ***, se sídlem *** (v době spáchání trestného činu měla uvedená obchodní společnost v obchodním rejstříku zapsanou obchodní firmu Š., s. r. o., a sídlo na adrese ***; identifikační číslo bylo shodné), pro zločin úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 písm. c) trestního zákoníku, jehož se měli obviněný M. Š. a obviněná právnická osoba L., s. r. o., dopustit tím, že

*M. Š. jako tehdejší jednatel společnosti L., s.r.o., sídlo ***, a právnická osoba L., s.r.o., sídlo ***, prostřednictvím svého statutárního orgánu M. Š., který jednal jménem společnosti a v jejím zájmu, dne 8.12.2011 před uzavřením úvěrové smlouvy*

s Bankou, a.s., sídlo ***, IČ: ***, na pobočce Banky, a.s. v Hodoníně, svým podpisem stvrdil v dotazníku pro vyhodnocení bonity klienta, že společnost Š., s.r.o., neeviduje žádné aktuální závazky po splatnosti vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně a následně dne 21.2.2012 svým podpisem stvrdil v žádosti o podnikatelský úvěr v části čestné prohlášení, že má společnost Š., s.r.o., splněny závazky vůči finančnímu úřadu a zaplacené sociální a zdravotní pojištění, kdy po těchto prohlášeních, která byla rozhodná pro posouzení poskytnutí úvěru, uzavřel za společnost Š., s.r.o., dne 21.2.2012 s Bankou, a.s., na pobočce v Hodoníně, smlouvu o úvěru č. *** na částku 2.000.000,- Kč, která byla po bezhotovostním převodu připsána na účet společnosti Š., s.r.o., č. *** dne 21.2.2012 a částečně použita na splacení předchozích závazků této společnosti vůči Bance, a.s., a následně částečně na chod společnosti, kdy takto jednal přes to, že si byl vědom, že společnost v době uzavření smlouvy o úvěru měla dluhy vůči státu na neodvedených zálohách na dani z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, sociálním a zdravotním pojištěním ve výši 370.087,- Kč sražené a stržené z mezd zaměstnanců a 657.610,- Kč na odvodech společnosti za zaměstnance, kdy i na základě těchto nepravdivých údajů byl obviněnému úvěr poskytnut, čímž poškozené Bance, a.s., byla způsobena přímá škoda ve výši 2.000.000,- Kč.

Rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně ze dne 24.3.2015 sp. zn. 3 T 43/2014 byli obvinění M. Š. a právnická osoba L., s. r. o., dle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěni obžaloby z důvodu, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Proti tomuto rozhodnutí podal státní zástupce v neprospěch obou obviněných odvolání.

Z podnětu odvolání státního zástupce rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 4.6.2015 sp. zn. 7 To 193/2015 tak, že dle § 258 odst. 1 písm. b), c) trestního řádu napadený rozsudek zrušil a dle § 259 odst. 1 trestního řádu věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Následně vydal Okresní soud v Hodoníně rozsudek ze dne 24.11.2015 sp. zn. 3 T 43/2014, kterým uznal obviněné M. Š. a právnickou osobu L., s. r. o., vinnými skutkem popsáným shora, který byl kvalifikován jako zločin úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 písm. c) trestního zákoníku. Za toto jednání a současně za sbíhající se přečin neodvedení daně, pojistného na sociálním zabezpečení a podobné povinné platby dle § 241 odst. 1 trestního zákoníku, byl obviněný M. Š. odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody ve výměře dvou let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

Obviněné právnické osobě L., s. r. o., pak Okresní soud v Hodoníně za shora popsané jednání dle § 211 odst. 5 trestního zákoníku za použití § 23 odst. 1, 2 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o trestní odpovědnosti právnických osob“), uložil trest uveřejnění rozsudku spočívající v tom, aby na své náklady uveřejnila v některém regionálním tištěném deníku, vycházejícím ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín, po dobu jednoho týdne, a to do dvou měsíců od právní moci rozsudku, jeho následující část:

*„Právnická osoba L., s.r.o., IČ: ***, se sídlem *** (v době spáchání trestného činu Š., s.r.o., se sídlem ***) byla rozsudkem Okresního soudu v Hodoníně ze dne*

*24.11.2015, sp. zn. 3T 43/2014, uznána vinnou zločinem úvěrový podvod dle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) trestního zákoníku, který spáchala tím, že prostřednictvím svého statutárního orgánu, M. Š., který jednal jejím jménem a v jejím zájmu, uvedla nepravdivé údaje při sjednávání úvěrové smlouvy s Bankou, a.s., se sídlem ***, za něž jí byl uložen trest uveřejnění rozsudku.“*

Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byla nakonec poškozená Banka, a. s., odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Citovaný rozsudek Okresního soudu v Hodoníně byl napaden odvoláním obviněného M. Š. i odvoláním právnické osoby L., s. r. o., přičemž Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 3.3.2016 sp. zn. 7 To 10/2016 podnětu obou podaných odvolání dle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a poté dle § 259 odst. 3 písm. b) trestního řádu sám nově rozhodl nejprve tak, že uznal obviněného M. Š. vinným zločinem úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 trestního zákoníku, kterého se dopustil jako jednatel společnosti Š., s. r. o., jednáním, které je popsáno výše. V popisu skutku odvolací soud pouze vypustil zmínku o tom, že obviněný jednal jako tehdejší jednatel společnosti L., s. r. o. Za uvedený zločin a za současně sbíhající přečin neodvedení daně, pojistného na sociálním zabezpečení a podobné povinné platby dle § 241 odst. 1 trestního zákoníku mu potom byl uložen stejný souhrnný trest odnětí svobody jako v předchozím rozsudku a stejně bylo rozhodnuto i o nároku na náhradu škody.

Současně Krajský soud v Brně dle § 226 písm. c) trestního řádu obviněnou L., s. r. o., zprostil obžaloby pro skutek popsáný výše s tím, že nebylo prokázáno, že tento skutek spáchala obviněná právnická osoba.

Odvolací soud své rozhodnutí ohledně obviněného M. Š. odůvodnil tak, že bylo prokázáno, že v době spáchání trestného činu nebyl statutárním orgánem společnosti L., s. r. o., avšak ve zbytku měl odvolací soud skutkový stav za prokázaný a stejně tak přisvědčil právní kvalifikaci žalovaného trestného činu.

Ohledně zprošťujícího výroku soud druhého stupně uvedl, že po doplněném dokazování opisem rejstříkového spisu uvedené právnické osoby, který je veden u Městského soudu v Praze, dospěl k závěru, že základy trestní odpovědnosti u ní nejsou ve vztahu k projednávanému skutku naplněny, neboť tato společnost v době skutku neexistovala. Obviněný M. Š. byl jednatelem právnické osoby Š., s. r. o., a k základním úkonům směřujícím ke změně společníka a také následně jednatele došlo až v měsíci dubnu roku 2012. Je sice údajně pravdou, že existuje blízká časová souvislost mezi poskytnutým úvěrem, nesplacenou první splátkou a změnami v právnické osobě Š., s. r. o., nicméně z této časové souvislosti nelze dovozovat žádné další úvahy stran trestní odpovědnosti společnosti L., s. r. o. Dle odvolacího soudu nelze tuto trestní odpovědnost dovozovat z dalších skutečností zjištěných v této společnosti, tedy že sice převzala závazky za právnickou osobu Š., s. r. o., avšak tyto nehradí, a byly zjištěny případy nedostupnosti pro další věřitele původní právnické osobě Š., s. r. o. Odvolací soud dále poukázal na nemožnost kontaktovat společnost L., s. r. o., avšak dle jeho názoru jsou to skutečnosti, které samy o sobě nemohou vést k žádným relevantním závěrům ve vztahu k posuzovanému jednání, které je časově omezeno obdobím od 8.12.2011 do února 2012. Na věci dle názoru odvolacího soudu nic nemění skutečnost, že předmět

činnosti společnosti zůstal v době změny společníka a jednatele nezměněn, a dále konstatoval, že „není patrně rozhodující otázka, že zůstalo zachováno i stejné identifikační číslo“.

Výše citované rozhodnutí Krajského soudu v Brně nelze akceptovat, a to z následujících důvodů.

Především se nelze ztotožnit se závěrem, že právnická osoba L., s. r. o., neexistovala v době žalovaného jednání. Naopak po celou dobu se jednalo a až doposud se jedná o jeden a tentýž subjekt, u kterého došlo pouze ke změně obchodní firmy (názvu zapisovaného do obchodního rejstříku) a ke změně v osobě jediného společníka. Z výpisu z obchodního rejstříku a ze související sbírky listin totiž vyplývá, že obviněný M. Š. krátce poté, co se v únoru 2012 jako jednatel a jediný společník právnické osoby Š., s. r. o., jednající v jejím zájmu, dopustil výše popsaného jednání kvalifikovaného jako zločin úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 písm. c) trestního zákoníku, převedl celý svůj obchodní podíl ve zmíněné společnosti na jiný subjekt (na společnost E. E., a to smlouvou o převodu obchodního podílu ze dne 11.4.2012) a současně svým rozhodnutím v působnosti valné hromady společnosti změnil její název na L., s. r. o., a jednatelem jmenoval místo sebe zástupce nového společníka, a to P. S. Identifikační číslo, předmět podnikání a právní forma subjektu přitom zůstaly nezměněny. Popsané skutečnosti jinými slovy značí, že původní společnost, v jejímž zájmu při sjednávání úvěru jednal jako statutární orgán M. Š., nezanikla (srov. § 68 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31.12.2012), pouze došlo k jejímu přejmenování a ke změně v její majetkové struktuře (v osobě jejího jediného společníka). Je tak zcela evidentní, že obviněná právnická osoba L., s. r. o., existovala již v době žalovaného jednání, měla toliko jiný název a jiného vlastníka (k těmto závěrům dospěl ostatně také nalézací soud ve svém rozsudku ze dne 24.11.2015, což je zřejmé i z formulace výrokové části tohoto rozhodnutí). Lze doplnit, že ve vztahu k poškozené Bance, a. s., zůstala právnická osoba L., s. r. o., rovněž nadále dlužníkem ohledně jí poskytnutého a dále řádně nespláceného úvěru ve výši 2.000.000 Kč, který jí byl poukázán 21.2.2012 na základě nepravdivých údajů sdělených obviněným M. Š.

Z uvedeného dovozují, že nebyly dány podmínky pro zproštění obviněné právnické osoby obžaloby. Oporu pro svou argumentaci nacházím i v § 10 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, který stanoví, že trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce. Toto ustanovení bylo dle důvodové zprávy do citovaného zákona vloženo proto, aby nebylo možné vyhnout se snadno trestu a dalším důsledkům trestní odpovědnosti právnické osobě, například díky zrušení původní a založení nové navazující obchodní společnosti. Pokud tedy nyní platná právní úprava počítá s přechodem trestní odpovědnosti právnické osoby na její právní nástupce, tím spíše bylo namístě shledání trestní odpovědnosti právnické osoby L., s. r. o., neboť zde se o žádné právní nástupnictví právnické osoby či o její přeměnu (sloučení, splynutí, rozdělení, převod jmění na společníka, změna právní formy – viz § 32 citovaného zákona) ani nejedná. V nyní řešené věci, což je namístě opětovně zdůraznit, jde totiž po celou dobu o jedinou identickou právnickou osobu.

Na okraj je možné doplnit i další důvody pro trestní postih obviněné právnické osoby, a to s ohledem na okolnosti, za kterých došlo k poskytnutí zmíněného úvěru a následným změnám ve společnosti Š., s. r. o. Z obsahu spisu totiž vyplývá, že obviněný M. Š. zdůvodňoval žádost o uvedený úvěr mimo jiné expanzí podnikatelských aktivit společnosti Š., s. r. o. Přesto po vyplacení úvěru dne 21.2.2012 začal již v polovině března 2012 jednat o prodeji zmíněné obchodní společnosti a dne 11.4.2012 uzavřel smlouvu o převodu svého celého stoprocentního podílu a rozhodl o změně obchodní firmy této společnosti, jak je výše popsáno. Cena za obchodní podíl přitom dle smlouvy činila jen 200.000 Kč a dle zástupce nového společníka nebyla fakticky uhrazena, ačkoli se jednalo o zavedenou společnost s cca 19 zaměstnanci. Tyto okolnosti svědčí o nekalém úmyslu, který doprovázel prodej a změnu názvu obchodní společnosti Š., s. r. o., a který směřoval v konečném důsledku přinejmenším k tomu, aby bylo zhoršeno či oslabeno postavení věřitele, který uvedený úvěr poskytl.

Napadenému rozhodnutí současně nelze nevytknout velice stručné a nepřesvědčivé odůvodnění, ze kterého je zcela evidentní, že odvolací soud se vůbec výše popisovanými skutečnostmi nezabýval, tzn., že blíže neřešil povahu změn, ke kterým došlo u obviněné právnické osoby po poskytnutí citovaného úvěru, a nezabýval se ani možnými důvody těchto změn ve vztahu k žalovanému jednání. Z odůvodnění odvolacího soudu lze přitom vysledovat i určitou nejistotu, když se v něm uvádí, že není „patrně“ rozhodující, že došlo k zachování stejného identifikačního čísla. V napadeném rozhodnutí lze konečně dovodit i vnitřní rozpor spočívající v tom, že zatímco obviněný M. Š. byl za své jednání odsouzen, právnická osoba, v jejímž zájmu jako statutární orgán jednal, a které byl na základě jím sdělených nepravdivých údajů poskytnut úvěr ve výši 2.000.000 Kč, potrestání unikla.

V návaznosti na výše předestřené argumenty je třeba dovodit, že odvolací soud svým postupem v rozporu s principy, na kterých je založena právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob, exkulpoval trestně odpovědnou právnickou osobu pouze na základě toho, že u ní krátce po spáchání trestné činnosti došlo ke změně obchodní firmy a osoby jediného společníka, čímž došlo k založení dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Výklad provedený odvolacím soudem je současně nutné striktně odmítnout, neboť jeho akceptace by znamenala, že dopadům trestní odpovědnosti právnické osoby by bylo možné se po spáchání trestného činu velice snadno vyhnout pouhým provedením několika v obchodním právu běžných úkonů dle občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích, kterými bezpochyby změna obchodní firmy či převod obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným jsou.

S odkazem na zmíněné skutečnosti proto

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu,

1. dle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3.3.2016

sp. zn. 7 To 10/2016 v té části, kterým byl dle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu ohledně obviněné právnické osoby L., s. r. o., zrušen rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 24.11.2015 sp. zn. 3 T 43/2014 a kterým dle § 259 odst. 3 písm. b) trestního řádu odvolací soud rozhodl tak, že obviněná právnická osoba L., s. r. o., se dle § 226 písm. c) trestního řádu zprošťuje obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Hodoníně podané dne 6.3.2014 sp. zn. ZT 338/2013 pro skutek kvalifikovaný jako zločin úvěrového podvodu dle § 211 odst. 1, 5 písm. c) trestního zákona, jakož i všechna další rozhodnutí na rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

2. a dále postupoval dle § 256l odst. 1 trestního řádu a přikázal Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Brno 28.4.2016

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce